

O ANALIZĂ A REZUMATELOR ARTICOLELOR DE PSIHOLOGIE DIN REVISTELE APĂRUTE ÎN CLUJ-NAPOCA

Monica Albu

Institutul de Istorie „George Barițiu” din Cluj-Napoca
Departamentul de Cercetări Socio-Umane

Abstract. *AN ANALYSIS OF THE ABSTRACTS OF PSYCHOLOGY ARTICLES FROM THE JOURNALS PUBLISHED IN CLUJ-NAPOCA. The paper follows the extent to which the requirements on the content of the abstracts in four scientific journals from Cluj-Napoca publishing psychology articles are met: The Annual Review (Yearbook) of the «George Barițiu» History Institute in Cluj-Napoca, Series Humanistica; Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal; Journal of Evidence-Based Psychotherapies, and Studia Psychologia-Paedagogia. Requirements on the content of abstracts have been formulated from the consultations dedicated to this topic and are generally based on the indications given by The Publication Manual of the American Psychological Association, sixth edition. They are dependent on the type of research described in the article accompanied by the abstract. The following types of research have been considered: empirical research, narrative review (non-systematic review, literature reviews), systematic reviews (research synthesis), meta-analysis, case study, and method or instrument development. All the psychology articles from the four journals published in 2009-2018 (N = 550) were analyzed. None of the journals specify in the author's instructions what information should be included in the abstracts. For this reason, the content of abstracts analyzed differs according to the authors of the articles. For each type of research, there is a very low frequency of abstracts that meet all or almost all of the requirements. The research should be extended to all journals containing psychology articles published in Romania.*

Keywords: *psychological journals, abstract components.*

INTRODUCERE

Scopul unui rezumat este de a descrie pe scurt conținutul articolului pe care îl însoțește. Rezumatul are un rol deosebit de important, întrucât, de obicei, este parcurs înaintea articolului și stă la baza deciziei cititorului de a lectura lucrarea (Cherry, 2018).

Majoritatea articolelor care oferă informații cu privire la structura, conținutul și stilul rezumatului unui articol de psihologie au la bază *The Publication Manual of the American Psychological Association*, denumit, în continuare, *Manualul APA*. Acesta a fost elaborat de Asociația Psihologilor Americani în anul 1929, cu scopul de a asigura consecvența lucrărilor publicate în domeniul psihologiei, dar a fost rapid preluat și de alte domenii din științele sociale și comportamentale („What Are the Different Editing Styles”, 2017). Acum este în uz cea de a șasea ediție a *Manualului APA*, apărută în anul 2010.

Prima ediție a *Manualului APA* avea șapte pagini și conținea o serie de recomandări cu privire la redactarea articolelor științifice, care nu erau obligatoriu de urmat de către autori și editori, permiteau excepții, însă aveau rolul de a oferi un suport în cazul dubiilor (M. Bentley, C. A. Peerenboom, F. W. Hodge, E.B. Passano, H. C. Warren, M.F. Washburn, 1929, *apud* Breitenbach, 2016). Ultima ediție, mult mai vastă, având peste 250 de pagini, conține opt capitole, ordonate conform etapelor de realizare a unei lucrări științifice destinate publicării. Capitolul al doilea (*Manuscript Structure and Content*) cuprinde un paragraf referitor la redactarea rezumatului (2.04. *Abstract*). Și această ediție, care formulează cerințe clare de scriere a unui articol, recunoaște că uneori sunt necesare variante alternative, autorii trebuind „să stabilească un echilibru între regulile din *Manualul APA* și o judecată sănătoasă” (American Psychological Association, 1994, *apud* American Psychological Association, 2010a, pag. 5).

Lucrările despre scrierea unui rezumat enumeră o serie de cerințe, dintre care unele se regăsesc în mai multe surse bibliografice, iar altele figurează în câte o singură sursă. Sintetizând aceste cerințe, am ajuns la concluzia că un rezumat bun trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

- să nu repete sau să reformuleze titlul lucrării, întrucât rezumatul este întotdeauna însoțit de titlu (wikiHow, f.d.);
- să urmeze structura lucrării la care se referă, respectiv, să prezinte pe scurt, în ordine, secțiunile: Introducere, Metode, Rezultate și Discuții (Cherry, 2018; Scott, 2014; „Writing an Empirical Paper in APA Style”, 2010);
- să conțină elementele cele mai importante din articol – patru sau cinci elemente esențiale, concepte sau rezultate (Cherry, 2018) –, formulate în alt mod decât în lucrare („How to Write an Abstract in APA”, f.d.; Scott, 2014; „wikiHow”, f.d.);
- să nu conțină informații care nu sunt incluse în lucrare („Abstracts”, f.d.; Cherry, 2018; „How to Write an Abstract in APA”, f.d.; wikiHow, f.d.) și nici informații care nu sunt absolut necesare („How to Write an Abstract”, f.d.; „How to Write an Abstract in APA”, f.d.);
- să nu conțină trimiteri la bibliografie (Scott, 2014; „Requirements for PsycINFO Abstracts”, f.d.), tabele și figuri („Requirements for PsycINFO Abstracts”, f.d.), abrevieri, acronime și simboluri („Abstracts”, f.d.; „How to Write an Abstract in APA”, f.d.; „wikiHow”, f.d.);

- să nu comenteze sau justifice rezultatele obținute („How to Write an Abstract in APA”, f.d.; „wikiHow”, f.d.);
- să fie clar, așa încât să poată fi înțeles atât de specialiști, cât și de ne-specialiști („How to Write an Abstract”, f.d.);
- să conțină suficiente informații, astfel încât să poată fi înțeles fără a fi necesară lecturarea întregii lucrări („Writing an Empirical Paper in APA Style”, 2010).

Manualul APA recomandă ca un rezumat să conțină cel mult 150-250 de cuvinte, dar limita maximă diferă de la o revistă la alta (Cherry, 2018).

Există două tipuri de rezumate: descriptive și informative.

Rezumatele descriptive enunță tema principală și scopul cercetării, menționează datele și metodele utilizate și, adesea, arată relevanța cercetării și formulează concluziile acesteia (Camps, 2010). Rezultatele sunt omise sau sunt sintetizate într-o singură frază. Uneori, rezumatele de acest tip prezintă doar organizarea lucrării.

Rezumatele informative indică obiectivele cercetării, cum și de ce a fost efectuată cercetarea, ce s-a aflat în urma cercetării și dacă rezultatele obținute sunt semnificative (Camps, 2010). Aceste rezumate sunt, de obicei, realizate în conformitate cu modelul *IMRaD* („The IMRaD Format”, 2017), adică sunt compuse din secțiunile Introducere, Metode, Rezultate și Discuții (în limba engleză: Introduction, Methods, Results, and Discussion).

În ceea ce privește organizarea informației pe care o conțin, rezumatele pot fi (Camps, 2010):

- **structurate**: conțin câte un paragraf pentru fiecare secțiune a articolului;
- **semistructurate**: sunt asemănătoare celor structurate, însă conțin un singur paragraf, în care fiecare frază corespunde unei secțiuni;
- **nestructurate**: conțin un singur paragraf și fie că nu se referă la toate secțiunile articolului, fie că nu se fac delimitări între secțiuni.

În general, rezumatele informative sunt structurate sau semistructurate, iar rezumatele descriptive sunt nestructurate.

Conținutul rezumatului unui articol depinde de tipul cercetării care a stat la baza respectivului articol.

a. Lucrările care descriu **cercetări empirice** prezintă rezultatele prelucrării unor date științifice cantitative (și uneori calitative) despre un fenomen din lumea reală (Pasek, 2012).

Atunci când articolul descrie o cercetare empirică, rezumatul trebuie să conțină („Abstracts”, f.d.; Cherry, 2018; „How to Write an Abstract, f.d.; Requirements for PsycINFO Abstracts”, f.d.):

- scopul cercetării;
- prezentarea participanților la cercetare (număr, gen, vârstă și/sau alte caracteristici importante);
- descrierea, pe scurt, a metodei de cercetare utilizată;
- precizarea locului unde s-a desfășurat cercetarea (dacă este important sau neobișnuit);

- principalele rezultate;
- concluziile sau implicațiile cercetării;
- eventual, direcții noi de cercetare pornind de la rezultatele obținute.

b. Articolele care conțin *sinteze ale unor lucrări științifice* discută sub aspect teoretic despre nivelul de dezvoltare al unei anumite teme, pe baza rezultatelor cercetărilor științifice publicate în lucrări existente în baze de date (Ferrari, 2015; Rother, 2007). Cele mai multe articole de acest fel fac parte din două categorii:

- sinteze narative sau sinteze non-sistematice (în limba engleză: narrative reviews, non-systematic reviews sau literature reviews);
- sinteze sistematice sau evaluări sistematice (în limba engleză: systematic reviews sau research synthesis).

Unii autori (Green, Johnson & Adams, 2006) consideră că din categoria sintezelor sistematice fac parte sintezele sistematice calitative (cele care, în general, sunt denumite „sinteze sistematice”) și sintezele sistematice cantitative (cele cunoscute sub denumirea de „meta-analize”).

Sintezele narrative descriu și discută situația cunoștințelor despre o temă specifică, sub aspect teoretic, și al condițiilor în care acestea au apărut. Ele nu precizează tipurile de baze de date în care au fost căutate lucrările științifice, criteriile de includere în cercetare a lucrărilor găsite în aceste baze de date și abordările metodologice utilizate în realizarea cercetării, ci doar analizează critic cărți și articole care tratează tema investigată (Rother, 2007).

Rezumatul unei sinteze narrative poate fi descriptiv sau informativ (Ferrari, 2015), dar foarte multe reviste impun ca acesta să conțină următoarele informații (Green et al., 2006):

- obiectivele cercetării;
- condițiile în care a fost realizată cercetarea (motivele realizării cercetării și o privire de ansamblu asupra contextului);
- metodele utilizate pentru efectuarea cercetării;
- discuții;
- concluziile rezultate din cercetare care constituie o noutate în domeniu;
- contribuția pe care această cercetare o aduce literaturii științifice.

Sintezele sistematice răspund unei întrebări de cercetare prin colectarea și rezumarea tuturor evidențelor empirice care îndeplinesc criteriile de eligibilitate stabilite a priori („Systematic reviews and meta-analyses”, f.d.). Lucrările de acest fel au următoarele caracteristici (Moher et al., 2015):

- au obiective clare și utilizează metode explicite și reproductibile;
- realizează o căutare sistematică pentru a identifica toate studiile care satisfac criteriile de eligibilitate stabilite;
- evaluează validitatea informațiilor din studiile pe care le includ (de exemplu, evaluează riscul de a produce erori sistematice și încrederea în estimările făcute);
- sintetizează și prezintă sistematic particularitățile și concluziile studiilor pe care le includ.

Pentru articolele care conțin sinteze sistematice, rezumatul ar trebui să cuprindă (Moher, Liberati, Tetzlaff, Altman, The PRISMA Group, 2009; B. S. Budgell, 2009, *apud* Sava, 2013; „Requirements for PsycINFO Abstracts”, f.d.):

- contextul în care a fost efectuată cercetarea;
- obiectivele cercetării;
- sursa datelor (de exemplu, perioada în care au fost publicate articolele și bazele de date din care au fost extrase acestea, precizând cuvintele folosite la căutarea articolelor și tipurile de lucrări selectate);
- modul în care s-a făcut selecția studiilor (criteriile de includere a lucrărilor);
- participanți și intervenții (dacă este cazul);
- metodele de evaluare a studiilor și de sinteză a informațiilor;
- rezultate sintetice;
- limite ale cercetării;
- concluzii;
- implicații ale principalelor constatări.

c. Meta-analiza este „o sinteză matematică a rezultatelor din două sau mai multe studii primare care formulează aceeași ipoteză în același mod” (Greenhalgh, 1997, în caseta *Summary points*). Ea „combină rezultatele mai multor lucrări diferite într-un raport, pentru a crea o singură estimare, mai precisă, a unui efect” (Ferrer, 1998, pag. 579).

Meta-analiza este utilizată în majoritatea sintezelor sistematice. La rândul ei, meta-analiza se bazează, de obicei, pe o sinteză sistematică a literaturii de specialitate. Totuși, există și meta-analize realizate doar pe baza câtorva cercetări disponibile care nu au făcut obiectul unei sinteze sistematice (Sava, 2013).

Rezumatul unei lucrări care conține o meta-analiză trebuie să cuprindă următoarele informații (Cherry, 2018; Cooper, 2010):

- problema cercetată (relațiile investigate);
- criteriile pentru selectarea studiilor incluse în cercetare;
- caracteristicile participanților incluși în studiile primare;
- metodele folosite în meta-analiză (se indică dacă s-a utilizat un model cu efecte fixe sau unul cu efecte aleatorii);
- principalele rezultate (se includ cele mai importante mărimi ale efectelor și moderatorii importanți ai acestor mărimi ale efectelor);
- concluzii;
- limite ale cercetării;
- implicații ale rezultatelor în teorie, politică și/sau practică.

d. Conform celei de a șasea ediții a *Manualului APA*, **studiul de caz** „se prezintă ca o colecție de informații cu privire la o persoană sau o entitate la care a fost identificată o problemă și oferă o soluție sau indică necesitatea de a efectua cercetări noi” (Sweet, f.d., primul paragraf).

Rezumatul unei lucrări care conține un studiu de caz trebuie să cuprindă („Abstracts”, f.d.; Cherry, 2018; Gorman, 2017):

- principalele caracteristici ale cazului studiat;
 - problema prezentată de cazul studiat;
 - soluția problemei (dacă a fost găsită și este aplicabilă) sau/și întrebări pentru cercetări viitoare rezultate din studiul de caz.
- e. Pentru lucrările care prezintă *o metodă nouă (sau un instrument nou)*, rezumatul trebuie să conțină („Abstracts”, f.d.):
- categoria din care face parte metoda propusă sau analizată;
 - scopul construirii metodei;
 - cum a fost construită metoda;
 - principalele caracteristici ale metodei;
 - domeniul în care va putea fi aplicată metoda.

Publicațiile Asociației Psihologilor Americani pun accentul pe rezumatele orientate pe concluzii, fiind de interes ceea ce s-a obținut în urma cercetării și semnificația rezultatelor (American Psychological Association, 2010b).

SCOPUL CERCETĂRII

Cercetarea de față își propune să verifice dacă rezumatele articolelor de psihologie din revistele științifice publicate în Cluj-Napoca în ultimii 10 ani respectă, în ceea ce privește conținutul, cerințele enunțate mai sus.

METODE

Populații investigate¹

Au fost analizate rezumatelor tuturor articolelor de psihologie apărute în perioada 2009-2018 în următoarele patru reviste (enumerare în ordine alfabetică):

- *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu”. Seria Humanistica (Anuar)*;
- *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal (CBB)*;
- *Journal of Evidence-Based Psychotherapies (JEBP)*;
- *Studia Psychologia-Paedagogia (Studia)*.

Fiecare dintre aceste publicații este indexată în cel puțin trei baze de date internaționale. *Journal of Evidence-Based Psychotherapies* este singura revistă de psihologie din România care este indexată în Thomson ISI/Web of Science.

Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu”. Seria Humanistica este publicația Departamentului de Cercetări Socio-Umane al Institutului de Istorie „George Barițiu”. Apare anual, începând din 2003, și conține lucrări teoretice și

¹ Informațiile despre reviste au fost preluate din paginile web ale acestora, în data de 6.06.2019: *Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu”. Seria Humanistica*: http://www.humanistica.ro/index_ro.htm

Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal: <http://www.cbbjournal.ro/index.php/en/>
Journal of Evidence-Based Psychotherapies: <http://jebp.psychotherapy.ro/>

Studia Psychologia-Paedagogia: <http://studia.ubbcluj.ro/serii/psychologia/>

empirice din domeniile: economie, drept, filosofie, psihologie, științele educației, sociologie și antropologie.

Revista *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal* este editată de un grup internațional format din oameni de știință. Este continuatoarea revistei *Cogniție, Creier, Comportament/ Cognition, Brain, Behavior* care a fost publicația oficială a Asociației de Științe Cognitive din România. Apare trimestrial și conține articole din domeniul științelor cognitive.

Revista *Journal of Evidence-Based Psychotherapies* provine din publicația *Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies*, care a apărut în perioada 2001-2013. Este editată de un grup de cadre didactice universitare de la Institutul Internațional de Studii Avansate în Psihoterapie și Sănătate Mintală Aplicată din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”. Apare, în general, de două ori pe an; doar în anul 2013 au apărut și două numere speciale, fiecare pe o anumită temă. Publică articole teoretice și empirice din domeniile: psihoterapii validate științific, psihologie, psihiatrie, specialități ale medicinei și ramuri științifice înrudite cu acestea.

Studia Psychologia-Paedagogia este revista Facultății de Psihologie și Științe ale Educației din cadrul Universității „Babeș-Bolyai”. Apare de două ori pe an. Conține articole din domeniile psihologie și științele educaționale.

În instrucțiunile pentru autori, trei dintre cele patru reviste precizează numai lungimea maximă a rezumatului, nu și ceea ce trebuie să conțină acesta. Doar *Studia Psychologia-Paedagogia* menționează că în rezumat vor fi incluse principalele rezultate și concluziile cele mai importante ale cercetării și nu vor fi cuprinse trimiteri la bibliografie și referiri la figuri.

Prelucrări statistice

Constatările făcute asupra rezumatelor analizate sunt prezentate sub formă de frecvențe. Au fost calculate procente numai atunci când totalul la care se făcea raportarea era cel puțin egal cu 100.

Nu au fost efectuate teste statistice deoarece au fost analizate populații (toate articolele de psihologie din cele patru reviste apărute în perioada 2009-2018), nu doar eșantioane.

REZULTATE

În toate cele patru reviste sunt prezente atât rezumate descriptive, cât și rezumate informative.

Pentru majoritatea articolelor (89,5% din total), a putut fi identificat din rezumat tipul cercetării pe care o descriu (tabelul 1). Sub acest aspect, cel mai bine se prezintă rezumatele articolelor din *Anuar*, în care tipul cercetării a fost recunoscut pentru toate articolele. În schimb, în cazul revistei *Studia*, pentru aproape un sfert dintre articole (23,1%) nu a rezultat din rezumat tipul cercetării efectuate.

Tabelul 1
Tipurile cercetărilor prezentate în articolele analizate
(în ordinea descrescătoare a frecvenței)

Tipul cercetării	Revista				Total
	<i>Anuar</i>	<i>CBB</i>	<i>JEBP</i>	<i>Studia</i>	
cercetare empirică	26	174	143	61	404
sinteză narativă	4	22	4	10	40
prezentare metodă nouă sau instrument nou	3	5	11	5	24
studiu de caz	0	4	3	6	13
sinteză sistematică	0	3	2	1	6
meta-analiză	0	0	5	0	5
tipul cercetării nu a fost identificat	0	14	19	25	58
Total	33	222	187	108	550

Dintre articolele pentru care a fost identificat tipul cercetării, mai mult de jumătate (82,1%) descriu cercetări empirice. Frecvența acestora este apropiată de trei sferturi în *Studia* (61 din 83) și depășește trei sferturi în celelalte reviste, pentru *JEBP* ajungând la 85,1%. Sunt foarte puține articolele care prezintă sinteze sistematice și meta-analize (1,2%, respectiv 1% din totalul articolelor pentru care a fost identificat tipul cercetării).

În continuare, va fi prezentat modul în care sunt îndeplinite cerințele referitoare la conținutul rezumatului, în funcție de tipul cercetării pe care o descrie articolul, în ordinea în care tipurile de cercetări figurează în *Introducere*.

Rezumatele articolelor care conțin cercetări empirice

Majoritatea rezumatelor articolelor care descriu cercetări empirice (99,2%) enunță *scopul cercetării*. Frecvența celor care omit acest lucru este mai mare în *Anuar* (3 din 26) și mai redusă în *JEBP* (3 din 143).

Mai mult de două treimi dintre rezumate (69,8%) indică *numărul participanților* la cercetare. Cea mai mare frecvență a rezumatelor care nu precizează numărul de participanți se înregistrează în *Studia* (34 din 61), iar cea mai mică în *Anuar* (1 din 26).

În majoritatea rezumatelor (68,1%) nu sunt furnizate *informații despre participanți* (gen, vârstă etc.). Cele mai multe rezumate care conțin asemenea informații se găsesc în *Anuar* (20 din 26), iar cele mai puține în *Studia* (15 din 61).

Metodele și instrumentele de cercetare folosite sunt indicate în majoritatea rezumatelor: detaliat în 35,6% dintre rezumate și parțial în 38,4%. Cele mai multe rezumate care nu menționează aceste informații se găsesc în *Anuar* (11 din 26), iar cele mai puține în *JEBP* (23 din 143).

Locul unde s-a efectuat cercetarea nu este, în general, menționat, însă această informație nu este obligatorie. Doar 11,1% dintre rezumate indică locul cercetării.

Cele mai multe rezumate (66,8%) prezintă *rezultatele obținute* doar în cuvinte, 5,9% notează unele rezultate în cuvinte, iar altele cu valori numerice și doar 7,2% le indică atât în cuvinte, cât și numeric. Este destul de mare frecvența rezumatelor care nu conțin rezultatele cercetării (20%). Cele mai multe dintre ele sunt publicate în *Studia* (23 din 61), iar cele mai puține în *JEBP* (13 din 143).

Concluziile și/sau implicațiile rezultatelor cercetării figurează numai în 39,3% dintre rezumate. Rezumatele care le menționează au cea mai mare frecvență în *CBB* (84 din 174), iar cea mai mică frecvență în *Anuar* (4 din 26).

Sunt foarte rare rezumatele care conțin *direcții de continuare a cercetării*, doar 5,6%, cele mai multe fiind publicate în *JEBP* (11 din 143), iar cele mai puține în *Studia* (2 din 61).

Un singur rezumat (publicat în *JEBP*) satisface toate cele șapte cerințe pentru rezumatele articolelor care descriu cercetări empirice și un singur articol (publicat în *Studia*) nu îndeplinește niciuna dintre aceste cerințe (tabelul 2). Cele mai multe dintre rezumate satisfac câte patru cerințe (32,4%) sau cinci cerințe (25,0%). Rezumatele care îndeplinesc cel puțin patru cerințe au cea mai mare frecvență în *JEBP* (118 din 143), iar cea mai mică frecvență în *Studia* (24 din 61).

Tabelul 2
Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care conțin o cercetare empirică (numărul maxim = 7)

Număr de cerințe	Revista				Total	
	<i>Anuar</i>	<i>CBB</i>	<i>JEBP</i>	<i>Studia</i>	Frecvența	%
0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	1 (1)	0,2
1	0 (0)	4 (5)	1 (1)	9 (10)	14 (16)	3,5
2	0 (0)	25 (24)	7 (7)	13 (12)	45 (43)	11,1
3	5 (5)	35 (37)	17 (19)	14 (15)	71 (76)	17,6
4	10 (12)	57 (57)	50 (50)	14 (13)	131 (132)	32,4
5	11 (9)	40 (41)	44 (48)	6 (6)	101 (104)	25,0
6	0 (0)	13 (10)	23 (18)	4 (4)	40 (32)	9,9
7	0 (0)	0 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (1)	0,2
Total	26	174	143	61	404	100,0

Observații.

1. Cerințele urmărite au fost: scopul cercetării; numărul de participanți; informații despre participanți; metode și instrumente folosite; rezultate obținute; concluzii și/sau implicații; direcții de continuare a cercetării.
2. Între paranteze s-au notat frecvențele rezumatelor care îndeplinesc cerințe dintre primele șase de mai sus, fiind omisă cerința referitoare la direcțiile de continuare a cercetării, care este opțională.

Rezumatele articolelor care conțin sinteze narative

Aproape două treimi dintre rezumatele articolelor care conțin sinteze narative (25 din 40) enunță *obiectivele cercetării*. Aceste rezumate sunt mai frecvente în *Studia* (8 din 10), în celelalte reviste frecvența lor fiind apropiată de jumătate (2 din 4 în *Anuar*, 13 din 22 în *CBB* și 2 din 4 în *JEBP*).

În majoritatea rezumatelor (33 din 40) nu sunt notate *motivele efectuării cercetării*. Cele mai multe rezumate care indică motivele au fost publicate în *Studia* (3 din 10), iar cele mai puține în *Anuar* (0).

Mai mult de trei sferturi dintre rezumate (31 din 40) nu menționează *contextul în care a fost efectuată cercetarea*. Frecvența acestor rezumate este mai mare în *Anuar* (toate cele 4 rezumate) și mai redusă în *CBB* (16 din 22).

Majoritatea rezumatelor (34 din 40) nu descriu *metodele utilizate* în realizarea sintezei narative. În această situație se află toate rezumatele publicate în *Anuar* și în *JEBP*.

Trei sferturi dintre rezumate (30 din 40) nu conțin *discuții* pe marginea rezultatelor cercetării. Rezumatele de acest fel sunt mai numeroase în *Anuar* (4 din 4) și mai puțin frecvente în *CBB* (15 din 22).

Cele mai multe dintre rezumate (33 din 40) nu menționează *concluziile* cercetării. Frecvența acestor rezumate este mai mare în *Studia* (9 din 10) și mai redusă în *Anuar* (3 din 4) și în *JEBP* (3 din 4).

Mai mult de trei sferturi dintre rezumate (33 din 40) nu spun nimic despre *contribuția* adusă de cercetările pe care le descriu. Acest aspect este ignorat de toate rezumatele publicate în *JEBP* (4 rezumate) și în *Studia* (10 rezumate). În schimb, este precizat de trei dintre cele patru rezumate publicate în *Anuar*.

Dintre cele 40 de rezumate analizate, niciunul nu satisface toate cele șapte cerințe pentru rezumatele articolelor care conțin sinteze narative (tabelul 3). Doar trei rezumate (două publicate în *CBB* și unul publicat în *Studia*) îndeplinesc patru dintre cerințe, iar patru rezumate nu satisfac niciuna dintre cerințe.

Tabelul 3

Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care conțin o sinteză narativă (numărul maxim = 7)

Număr de cerințe	Revista				Total
	<i>Anuar</i>	<i>CBB</i>	<i>JEBP</i>	<i>Studia</i>	
0	0	1	1	2	4
1	2	8	0	2	12
2	2	8	3	3	16
3	0	3	0	2	5
4	0	2	0	1	3
Total	4	22	4	10	40

Observație. Cerințele urmărite au fost: obiectivele cercetării; motivele efectuării cercetării; contextul cercetării; metode utilizate; discuții; concluzii; contribuția adusă de cercetare.

Rezumatele articolelor care conțin sinteze sistematice

Un singur rezumat dintre cele șase care descriu sinteze sistematice prezintă *contextul în care a fost realizată cercetarea*. Acesta a fost publicat în *JEBP*.

Doar jumătate dintre rezumate precizează *obiectivele* cercetării.

Două treimi dintre rezumate indică *sursa datelor* prelucrate (trei rezumate conțin informații detaliate, iar unul doar informații parțiale).

Criteriile de includere a articolelor în cercetare figurează numai în două rezumate (ambele publicate în *JEBP*).

Niciun rezumat nu se referă la *participanții* cuprinși în studiu și la *intervențiile efectuate asupra participanților*. Dar aceste informații nu sunt obligatorii în rezumatele articolelor care conțin sinteze sistematice.

Metodele de evaluare a studiilor și de sinteză a informațiilor, limitele cercetării și implicațiile principalelor constatări nu sunt menționate în niciun rezumat.

Majoritatea rezumatelor (4 din 6) prezintă sintetic *rezultatele cercetării*.

Numai două rezumate formulează *concluzii* ale cercetării.

Dintre cele șase rezumate analizate, niciunul nu satisface toate cele nouă cerințe pentru rezumatele articolelor care conțin sinteze sistematice (tabelul 4). Un singur rezumat (publicat în *JEBP*) îndeplinește cinci dintre cerințe.

Tabelul 4

Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care conțin o sinteză sistematică (numărul maxim = 9)

Număr de cerințe	Revista			Total
	<i>CBB</i>	<i>JEBP</i>	<i>Studia</i>	
1	2	0	0	2
2	0	0	1	1
3	0	1	0	1
4	1	0	0	1
5	0	1	0	1
Total	3	2	1	6

Observație. Cerințele urmărite au fost: contextul cercetării; obiectivele cercetării; sursa datelor; modul de selecție a studiilor; metode de evaluare a studiilor și de sinteză a informațiilor; rezultate sintetice; limite ale cercetării; concluzii; implicații.

Rezumatele articolelor care conțin meta-analize

Articole care, conform rezumatului, cuprind meta-analize au fost publicate numai în *JEBP*. Dintre cele cinci rezumate analizate:

- patru amintesc *relațiile investigate* în cadrul cercetării (trei detaliat și unul parțial);
- numai unul menționează *criteriile de selectare a studiilor analizate*;

- doar unul descrie (parțial) *caracteristicile participanților* cuprinși în meta-analiză;
- unul precizează *metodele folosite* în meta-analiză;
- toate prezintă *rezultatele* obținute;
- patru formulează *concluziile* cercetării;
- două amintesc câteva *limite* ale cercetării;
- niciunul nu face referiri la *implicațiile rezultatelor* în teorie, politică și/sau practică.

Dintre cele cinci rezumate analizate, niciunul nu satisface toate cele opt cerințe pentru rezumatele articolelor care conțin meta-analize (tabelul 5) și doar unul îndeplinește șase dintre aceste cerințe (fiind omise descrierea participanților și implicațiile rezultatelor).

Tabelul 5

Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care conțin o meta-analiză (numărul maxim = 8)

Număr de cerințe	Revista	Total
	<i>JEBP</i>	
2	1	1
3	2	2
4	1	1
6	1	1
Total	5	5

Observație. Cerințele urmărite au fost: relațiile investigate; criteriile de selectare a studiilor; caracteristicile participanților; metode folosite; rezultate; concluzii; limite ale cercetării; implicațiile rezultatelor.

Rezumatele articolelor care conțin studii de caz

Dintre rezumatele articolelor care descriu studii de caz, mai puțin de jumătate (6 din 13) oferă informații cu privire la *caracteristicile cazului*, iar în două dintre aceste rezumate caracteristicile sunt prezentate sumar. În *Studia*, majoritatea rezumatelor (5 din 6) nu menționează nimic despre caracteristicile cazului.

Problema prezentată de cazul studiat este descrisă în mai mult de două treimi dintre rezumate (9 din 13), în peste jumătate dintre ele (7) fiind oferite detalii. Doar în revista *Studia* majoritatea rezumatelor (4 din 6) omit să menționeze problema prezentată de caz.

Soluția problemei cazului este notată în mai puțin de jumătate dintre rezumate (5 din 13), fiind prezentată în toate rezumatele din *JEBP* (3) și nefiind menționată în niciun rezumat din *CBB* (4).

În niciun rezumat nu sunt formulate *întrebări pentru cercetări viitoare*.

Dintre cele 13 rezumate analizate, în trei nu este satisfăcută niciuna dintre cele patru cerințe pentru rezumatele articolelor care descriu studii de caz (tabelul 6). Toate aceste rezumate sunt din *Studia*. Numai două rezumate (ambele din *JEBP*) fac referiri, mai mult sau mai puțin detaliate, la trei dintre cerințe.

Tabelul 6

Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care conțin un studiu de caz (numărul maxim = 4)

Număr de cerințe	Revista			Total
	<i>CBB</i>	<i>JEBP</i>	<i>Studia</i>	
0	0	0	3	3
1	1	0	1	2
2	3	1	2	6
3	0	2	0	2
Total	4	3	6	13

Observație. Cerințele urmărite au fost: caracteristicile cazului; problema prezentată de caz; soluția problemei; întrebări pentru cercetări viitoare.

Rezumatele articolelor care prezintă o metodă nouă sau un instrument nou

Majoritatea rezumatelor (18 din 24) precizează sau permit să se deducă (din denumirea instrumentului sau a metodei) din ce *categorie face parte metoda sau instrumentul* care constituie obiectul articolului.

Aproximativ jumătate dintre rezumate (10) nu menționează *scopul construirii metodei sau a instrumentului*. Frecvența acestor rezumate este mai mare în *Studia* (4 din 5) și mai redusă în celelalte reviste (1 din 3 în *Anuar*, 2 din 5 în *CBB* și 3 din 11 în *JEBP*).

Aproape două treimi dintre rezumate (15) nu fac nicio mențiune despre *modul în care s-a procedat pentru construirea metodei sau a instrumentului*. Doar două rezumate (unul din *Anuar* și unul din *JEBP*) oferă informații detaliate în acest sens, celelalte rezumate furnizând informații sumare sau neclare.

De asemenea, aproape două treimi dintre rezumate (15) nu descriu *caracteristicile metodei sau ale instrumentului*. Numai două rezumate (ambele din *Anuar*) oferă detalii despre caracteristici. În șase rezumate apar doar mențiuni sumare, iar într-un rezumat descrierea caracteristicilor este neclară.

Trei sferturi dintre rezumate (18) nu precizează în ce *domenii poate fi utilizată/utilizat metoda/instrumentul*. Cel mai bine în această privință se situează *CBB*, unde două din cinci rezumate indică domeniile posibile de utilizare.

Dintre cele 24 de rezumate analizate, doar unul (publicat în *JEBP*) satisface toate cele cinci cerințe pentru rezumatele articolelor care prezintă o nouă metodă sau un nou instrument (tabelul 7), însă și acesta oferă numai informații parțiale

despre modul în care a fost construită scala pe care o descrie și despre caracteristicile ei. Fiecare rezumat îndeplinește cel puțin o cerință.

Tabelul 7

Numărul de cerințe îndeplinite de rezumatele articolelor care prezintă o nouă metodă sau un nou instrument (numărul maxim = 5)

Număr de cerințe	Revista				Total
	<i>Anuar</i>	<i>CBB</i>	<i>JEBP</i>	<i>Studia</i>	
1	0	1	2	3	6
2	0	2	4	2	8
3	2	2	3	0	7
4	1	0	1	0	2
5	0	0	1	0	1
Total	3	5	11	5	24

Observație. Cerințele urmărite au fost: categoria din care face parte metoda/instrumentul; scopul construirii metodei/instrumentului; modul de construire a metodei/instrumentului; caracteristici ale metodei/instrumentului; domeniul de utilizare a metodei/instrumentului.

CONCLUZII

Cele patru reviste analizate se deosebesc între ele atât prin frecvența relativă a tipurilor cercetărilor care stau la baza articolelor de psihologie pe care le cuprind – deși în fiecare revistă predomină articolele care descriu cercetări empirice –, cât și prin gradul în care rezumatele articolelor îndeplinesc fiecare dintre cerințele enumerate în *Introducere*.

Conținutul rezumatelor din revistele analizate este dependent de autorii articolelor. În absența unor indicații clare, impuse de fiecare revistă, cu privire la modul de realizare a rezumatelor, autorii sunt cei care decid ce informații să includă în rezumate.

Dintre cerințele prezentate în *Introducere*, sunt îndeplinite:

- între 0 și 7 (din 7) de rezumatele articolelor care conțin cercetări empirice;
- între 0 și 4 (din 7) de rezumatele articolelor care conțin sinteze narative;
- între 1 și 5 (din 9) de rezumatele articolelor care conțin sinteze sistematice;
- între 2 și 6 (din 8) de rezumatele articolelor care conțin meta-analize;
- între 0 și 3 (din 4) de rezumatele articolelor care conțin studii de caz;
- între 1 și 5 (din 5) de rezumatele articolelor care prezintă o metodă nouă sau un instrument nou.

Pentru fiecare tip de cercetare sunt foarte puține rezumatele care satisfac toate sau aproape toate cerințele.

Constatările făcute atrag atenția asupra utilității indicării, de către fiecare revistă, a informațiilor pe care ar trebui să le conțină rezumatele.

LIMITE ALE CERCETĂRII

Uneori, aprecierea dacă un rezumat îndeplinește sau nu o anumită cerință referitoare la conținut a fost subiectivă, textul rezumatului nefiind suficient de clar. Ar fi fost utile analizarea fiecărui rezumat de cel puțin doi evaluatori sau de același evaluator de mai multe ori și lămurirea eventualelor neconcordanțe apărute în apreciere.

DIRECȚII DE CONTINUARE A CERCETĂRII

Cercetarea ar putea fi extinsă asupra tuturor revistelor din România care conțin articole de psihologie, pentru a determina dacă acestea le oferă autorilor informații cu privire la conținutul rezumatelor și a urmări gradul în care sunt îndeplinite cerințele.

BIBLIOGRAFIE

- American Psychological Association. (2010a). *Introduction*. În: *The Publication Manual of the American Psychological Association*. Sixth Edition. Washington, DC: American Psychological Association. La adresa <http://www.apastyle.org/manual/introduction.pdf> (accesat în 16.08.2018).
- American Psychological Association. (2010b). *Preparing manuscripts for publication in psychology journals: A guide for new authors*. La adresa <https://www.apa.org/pubs/authors/new-author-guide.pdf> (accesat în 16.08.2018).
- Breitenbach, A. (14 iulie 2016). *The origins of APA style*. La adresa <http://blog.apastyle.org/apastyle/2016/07/the-origins-of-apa-style.html> (accesat în 16.08.2018).
- Camps, D. (2010). The Abstract: the letter of presentation for a scientific paper. *Colombia Médica*, 41(1), 82-84. La adresa http://www.scielo.org.co/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1657-95342010000100011 (accesat în 20.11.2018).
- Cherry, K. (12 iunie 2018). How to write an APA abstract. *Tips for creating an abstract in APA style*. La adresa <https://www.verywellmind.com/how-to-write-an-abstract-2794845> (accesat în 16.08.2018).
- Cooper, H. (2010). *Research synthesis and meta-analysis: A step-by-step approach*. Thousand Oaks, CA: Sage. La adresa <https://wmich.edu/sites/default/files/attachments/u58/2015/MARS.pdf> (accesat în 22.11.2018).
- Ferrari, R. (2015). Writing narrative style literature reviews. *Medical Writing*, 24(4), 230-235. La adresa https://www.researchgate.net/publication/288039333_Writing_narrative_style_literature_reviews (accesat în 12.11.2018).
- Ferrer, R. L. (1998). Graphical methods for detecting bias in meta-analysis. *Family Medicine*, 30(8), 579-583. La adresa https://www.researchgate.net/publication/13513488_Graphical_methods_for_detecting_bias_in_meta-analysis (accesat în 20.11.2018).
- Gorman, F. (2017). *How to create a case study using APA format*. La adresa <https://penandthepad.com/create-case-study-using-apa-format-1421.html> (accesat în 3.11.2018).

- Green, B. N., Johnson, C. D., & Adams, A. (2006). Writing narrative literature reviews for peer-reviewed journals: secrets of the trade. *Journal of Chiropractic Medicine*, 5(3), 101-117. La adresa https://familymedicine.med.wayne.edu/mp/Project/green_2006_narrative_literature_reviews.pdf (accesat în 12.11.2018).
- Greenhalgh, T. (1997). How to read a paper: Papers that summarise other papers (systematic reviews and meta-analyses). *BMJ*, 315:672. La adresa https://www.bmj.com/content/315/7109/672?ijkey=0c0eca6d84bf9daf7178a87234468c6fcedaef71&keytype=tf_ipsecsha (accesat în 21.11.2018).
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & The PRISMA Group (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *PLoS Med*, 6(7): e1000097. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097>. La adresa <https://journals.plos.org/plosmedicine/article?id=10.1371/journal.pmed.1000097> (accesat în 21.11.2018).
- Moher, D., Shamseer, L., Clarke, M., Ghersi, D., Liberati, A., Petticrew, M., Shekelle, P. Stewart, L. A., & PRISMA-P Group (2015). Preferred reporting items for systematic review and meta-analysis protocols (PRISMA-P) 2015 statement. *Systematic Reviews*, 4, 1. La adresa <https://systematicreviewsjournal.biomedcentral.com/articles/10.1186/2046-4053-4-1> (accesat în 19.11.2018).
- Pasek, J. (2012). *Writing the empirical social science research paper: A guide for the perplexed*. La adresa <https://www.apa.org/education/undergrad/empirical-social-science.pdf> (accesat în 3.11.2018).
- Rother, E. T. (2007). Systematic literature review x narrative review. *Acta Paulista Enfermagem*, 20(2), aprilie/iunie 2007. La adresa http://www.scielo.br/scielo.php?pid=S0103-21002007000200001&script=sci_arttext&tlng=en (accesat în 12.11.2018).
- Sava, F. A. (2013). *Psihologia validată științific. Ghid practic de cercetare în psihologie*. Iași, Polirom.
- Scott, B. (17 mai 2014). *Format the abstract page in APA style, 6th edition*. La adresa <https://hubpages.com/literature/Format-the-Abstract-Page-in-APA-Style> (accesat în 16.08.2018);
- Sweet, K. (f.d.). *How to write a case study in APA style*. La adresa <https://classroom.synonym.com/write-case-study-apa-style-5127.html> (accesat în 3.11.2018).
- wikiHow. (f.d.). *How to write an Abstract in APA*. La adresa <https://www.wikihow.com/Write-an-Abstract-in-APA> (accesat în 16.08.2018).
- Abstracts. (f.d.). La adresa <http://www.umaryland.edu/media/umb/oaa/campus-life/writing-center/documents/Abstracts.pdf> (accesat în 16.08.2018).
- How to write an abstract. (f.d.). La adresa <http://www.whitesmoke.com/how-to-write-an-abstract.html> (accesat în 16.08.2018).
- Requirements for PsycINFO abstracts. (f.d.). La adresa <http://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo/publishers/requirements.aspx> (accesat în 16.08.2018).
- Systematic reviews and meta-analyses: a step-by-step guide. (f.d.). La adresa <https://www.ccace.ed.ac.uk/research/software-resources/systematic-reviews-and-meta-analyses> (accesat în 19.11.2018).
- The IMRaD format. (2017). La adresa <https://sokogskriv.no/en/writing/structure-and-argumentation/the-imrad-format/> (accesat în 6.06.2019).
- What are the different editing styles, and when do I use them? (24 august 2017). La adresa <https://eliteediting.com/resources/different-editing-styles/> (accesat în 16.08.2018).
- Writing an empirical paper in APA style. (2010). La adresa https://depts.washington.edu/psych/files/writing_center/APApaper.pdf (accesat în 16.08.2018).